

p. pismo 02.04.15 DR
31.03.2015
KRAJOWA IZBA BIEGLYCH REWIDENTOW

KRAJOWA KOMISJA NADZORU

00-175 Warszawa, Al. Jana Pawła II 80
tel./fax 22 637 30 81-84, e-mail: biuro@kibr.org.pl

SEKRETARIAT
PODSEKRETARZA STANU
Doroty Podedwornej-Tarnowskiej

Warszawa, 30 marca 2014 r.

NSN-20150330-*008*

RPL/48034/2015 N
Data: 2015-03-31

DR3
DR6
15.04.2015

MINISTERSTWO FINANSÓW BIURO PODAWCZE	
Wpl.	2015 -03- 3 1
Dep.	M zał. <i>spr. pismo</i>

Pani Dorota Podedworna-Tarnowska
Przewodnicząca
Komisji Nadzoru Audytowego
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Przewodnicząca

Zgodnie z przepisami art. 27 ust. 6 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649 z późn. zm.)¹ Krajowa Komisja Nadzoru przekazuje w załączeniu roczne sprawozdanie z wykonania planów kontroli w roku 2014.

2 powołania

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Komisji Nadzoru
Andrzej Kondracki
Andrzej Kondracki

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2012 r. poz. 855, z 2013 r. poz. 1036 oraz z 2014 r. poz. 768.

Marzec 2015

ROCZNE SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA PLANÓW KONTROLI NA ROK 2014

KRAJOWA KOMISJA NADZORU

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
2. Kluczowe fakty, liczby i wyniki kontroli	3
3. Kontrole w podmiotach wykonujących czynności rewizyjne dla JZP	4
4. Kontrole w pozostałych podmiotach	12
5. Dokonania roku 2014.....	14
6. Planowane działania na 2015 rok	17
Załączniki	18
A) Charakterystyka procesu kontroli – rola KKN w procesie kontroli JZP	18
B) Statystyka kontroli JZP.....	19
C) Zakres przedmiotowy kontroli.....	21
D) Kryteria doboru dokumentacji do kontroli	22
E) Kryteria wnioskowania do KRzD.....	22
F) Status zatwierdzenia raportów z kontroli przez KNA	23
G) Spis tabel i wykresów	25
H) Słownik stosowanych skrótów	26

1. Wprowadzenie

Niniejsze sprawozdanie przedstawia wyniki kontroli oraz działalność Krajowej Komisji Nadzoru w roku 2014.

Krajowa Komisja Nadzoru jest niezależnym organem Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, powoływanym przez Walne Zgromadzenie Delegatów na czteroletnie kadencje, do realizacji zadań związanych z nadzorem nad zapewnieniem jakości pracy biegłych rewidentów i firm audytorskich w zakresie wykonywanych czynności rewizji finansowej i przestrzegania prawa.

Sprawozdanie obejmuje najważniejsze ustalenia kontroli wykonywanych w 2014 roku oraz wnioski, które zdaniem Komisji mogą być użyteczne dla biegłych rewidentów, firm audytorskich oraz komitetów audytu. Sprawozdanie obrazuje również najważniejsze działania podejmowane przez Komisję dla wypełnienia zadań ustawowych w zakresie systemu zapewnienia jakości oraz podsumowanie pracy Komisji w minionym roku.

2. Kluczowe fakty, liczby i wyniki kontroli

Plan kontroli w podmiotach pracujących dla JZP

Rok 2014 był kolejnym rokiem, w którym plan kontroli został wykonany. Przed upływem roku do KNA przekazano wszystkie raporty z kontroli, dla których wyczerpano terminy administracyjne. Komisja docenia wielkie zaangażowanie i poświęcenie zespołu kontrolerów dla realizacji planu (więcej w części 3. Realizacja rocznego planu kontroli).

Kontrole w pozostałych podmiotach

Plan kontroli został zrealizowany podobnie jak w latach poprzednich. Do zamknięcia 6-letniego cyklu kontroli pozostaje przeprowadzenie w roku 2015 kontroli w 46 podmiotach (2,6% liczby podmiotów, które weszły w pierwszy cykl kontroli). Upowszechniono podejście do wyboru dokumentacji rewizyjnych oparte na ocenie ryzyka, z szerokim uwzględnieniem rynku New Connect (więcej w części 4.).

Wyniki kontroli

Podsumowania wyników kontroli oraz wnioski przedstawiane są systematycznie Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów oraz Komisji Nadzoru Audytowego. Wyniki kontroli nie wskazują na istotne zmiany jakości usług rewizji finansowej (więcej w części 3. sekcja Ważniejsze ustalenia kontroli). Wśród przyczyn nieprawidłowości są między innymi: niedostatek wiedzy technicznej w wymiarze indywidualnym oraz słabości realizacji zleceń, procedur przeglądów jakości oraz podejmowania i kontynuacji zleceń w wymiarze systemowym (więcej w części 3. Analiza przyczyn i wnioski).

Kontakty ze środowiskiem

Komisja realizowała konsekwentnie plan szerokiego przybliżania wyników kontroli oraz jej działalności. Wzorem lat ubiegłych deklarowano otwarcie na spotkania ze środowiskiem biegłych rewidentów. W roku 2014 odbyło się 9 spotkań (więcej w części 5. sekcja Spotkania ze środowiskiem).

Nowe jakościowo procedury kontroli

Kontrolerzy przeprowadzali kontrole według nowych procedur, zorientowanych na szerokie stosowanie oceny ryzyka oraz całościowe podejście do oceny Systemu Kontroli Jakości w podmiocie.

Wizytatorzy rozpoczną stosowanie nowych procedur w roku bieżącym. Procedury są ogólnie dostępne na stronie internetowej Izby (więcej w części 5. Sekcja Zmiana procedur kontroli).

Szkolenia i współpraca z Bankiem Światowym

Program szkoleniowy dla wizytatorów i kontrolerów jest postrzegany przez Komisję za kluczowy dla podnoszenia jakości pracy nadzoru. Pomimo presji związanej z realizacją planów kontroli zrealizowano plan szkoleń wewnętrznych (więcej w części 5. Szkolenia i sytuacja kadrowa). Komisja przywiązuje wielką wagę do Planu działania przyjętego we współpracy z Bankiem Światowym, którego założonym efektem będzie istotne wzmocnienie jakości nadzoru, również poprzez szkolenia (więcej w części 5. Sekcja Współpraca z Bankiem Światowym).

3. Kontrole w podmiotach wykonujących czynności rewizyjne dla JZP

Realizacja rocznego planu kontroli

Plan kontroli na rok 2014, podobnie jak w latach poprzednich, został wykonany zgodnie z założonym przez Komisję harmonogramem. Podkreślenia wymaga przekazanie do KNA przed końcem roku wszystkich raportów z kontroli, dla których wyczerpano procesowe terminy administracyjne. Dużą w tym zasługą zespołu kontrolerów, który wykazał niezwykle zaangażowanie i poświęcenie w realizacji przyjętych harmonogramów

pracy, mimo wyjątkowo niesprzyjających warunków kadrowych.

Ocena wysiłków Komisji dla realizacji planów kontroli wymaga znajomości wszystkich uwarunkowań i ograniczeń w sposobie wykonywania kontroli. Załącznik A przedstawia zarys procesu kontroli z zaznaczeniem roli i miejsca Komisji i innych uczestników.

Tabela 1 Kontrole planowe w latach 2011-2014 w podmiotach badających JZP

	2014	2013	2012	2011	
				Po 20 VII	Do 20 VII
Liczba kontroli	50	84	71	10	8
Liczba kontrolowanych dokumentacji	187	274	260	49	56

Do planu kontroli wyznaczono następujące podmioty:

- dla których 2014 rok był ostatnim rokiem 3-letniego cyklu kontroli,
- tzw. „wielkiej czwórki”, zgodnie z przyjętą zasadą kontrolowania corocznie,
- wskazane w zaleceniach KNA,
- w których odnotowano negatywne wyniki podczas ostatniej kontroli.

Plan kontroli obejmował 52 podmioty, jednak dwa podmioty nie poddały się kontroli. O powyższym powiadomiono KRBR wnioskując jednocześnie o skreślenie podmiotów z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

W trakcie 2014 r. Komisja zamknęła na posiedzeniach 47 kontroli, pozostałe zamknięto w styczniu i lutym 2015 roku.

Dane statystyczne odnośnie kontroli przedstawiono w załączniku B.

Szczegółowy zakres kontroli przedstawia załącznik C, a kryteria doboru próby dokumentacji rewizyjnej załącznik D.

Zastrzeżenia do protokołów kontroli, dotyczące głównie nieprawidłowości w dokumentacji rewizyjnej, wyniosły 23 podmioty. W efekcie analizy zastrzeżeń Komisja, w większości przypadków, podtrzymała zasadność stwierdzenia nieprawidłowości.

W tabeli 2 przedstawiono liczbę zastrzeżeń wniesionych przez podmioty w roku 2014 i 2013 w stosunku do liczby kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości oraz liczbę zastrzeżeń (w całości lub części). Zastrzeżenia odnosiły się do wszystkich kategorii nieprawidłowości, nie stwierdzono szczególnych obszarów zastrzeżeń.

Tabela 2 Liczba zastrzeżeń wniesionych przez podmioty w roku 2014 i 2013 w stosunku do liczby kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości oraz liczba zastrzeżeń uznanych w całości lub w części przez KKN

rok kontroli	liczba podmiotów ze stwierdzonymi nieprawidłowościami	liczba podmiotów, wnoszących zastrzeżenia	% kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości	liczba podmiotów, dla których zastrzeżenia zostały częściowo uznane	% kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości
2014	38	23	61%	15	24%
2013	80	39	49%	19	39%

Polityka wystąpień pokontrolnych i realizacja zaleceń

W okresie do maja 2013 r., Komisja kierowała wystąpienia pokontrolne niezwłocznie po formalnym zakończeniu kontroli. Na zalecenie KNA przyjęto zasadę wystąpień pokontrolnych po otrzymaniu informacji o zatwierdzeniu raportu przez KNA. Wobec możliwych zagrożeń procesowi kontroli, które ujawniły się w dalszej praktyce, w trzecim kwartale 2014 r. Komisja powróciła do zasady niezwłocznego przekazywania kontrolowanym wystąpień pokontrolnych. Analogiczna sytuacja wystąpiła również w odniesieniu do wniosków do KRzD. Łącznie wystąpienia pokontrolne skierowano do 38 podmiotów (2013: 28).

Do 11 marca 2015 r. przeprowadzono również 101 kontroli realizacji zaleceń. W trzech przypadkach zalecenia Komisji nie zostały wykonane, co skutkowało wnioskami o nałożenie na podmiot kary pieniężnej.

Status zatwierdzenia raportów z kontroli przez KNA

Zgodnie z postanowieniami Ustawy raporty z kontroli przeprowadzonych w podmiotach wykonujących czynności rewizyjne w JZP podlegają zatwierdzeniu przez KNA. Ponadto KNA ma prawo wnoszenia do raportów zmian.

W sześciu przypadkach, dotyczących kontroli w roku 2013, odmówiono zatwierdzenia raportów. KKN nie podziela

opinii KNA w zakresie przyczyn będących podstawą odmowy zatwierdzenia raportu, m.in. z powodu braku podstaw prawnych proponowanych zmian.

Status zatwierdzenia raportów na koniec roku 2014, przyczyny niezatwierdzenia oraz średni czas oczekiwania na zatwierdzenie raportów z roku 2013 i 2014 ujęto w załączniku F.

Kontrole pozaplanowe

W roku 2014, w wyniku zalecenia KNA, wszczęto 3 kontrole pozaplanowe. W jednym przypadku ostatecznie odstąpiono od czynności kontrolnych, wobec uznanego przez Komisję sprzeciwu podmiotu (przedmiot kontroli nie stanowił czynności rewizji finansowej).

W jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowości, w efekcie których skierowano do podmiotu wystąpienie pokontrolne.

W ciągu roku, w następstwie kontroli pozaplanowych z roku 2013 i zaleceń KNA, do kontrolowanych podmiotów wysłano wystąpienia pokontrolne. Wobec dziesięciu biegłych działających w imieniu 8 kontrolowanych podmiotów sformułowano wnioski do KRzD. Na zalecenie KNA złożono dodatkowy wniosek do Rzecznika oraz wniosek do KRBR.

Ważniejsze ustalenia kontroli

Ze względu na nieodłączne ograniczenia kontroli (w tym oparcie na testach), a także ograniczenia właściwe każdemu systemowi kontroli cyklicznej nie można wykluczyć ryzyka, że pewne nieprawidłowości mogły pozostać nieujawnione. Tym samym wyniki kontroli nie mogą stanowić potwierdzenia, że dokumentacja wykonanych czynności rewizji finansowej oraz działanie SKJ nie zawierają innych nieprawidłowości lub

uchybień niż stwierdzone w trakcie kontroli. Kierownictwo podmiotu jest odpowiedzialne za ocenę wyników kontroli, analizę przyczyn nieprawidłowości i podjęcie wszelkich niezbędnych działań, uzasadnionych okolicznościami, dla zapewnienia jakości podejmowanych czynności rewizyjnych.

Dane statystyczne przedstawiono w oparciu o reprezentatywną próbę wyników kontroli dokumentacji rewizyjnych.

Efektywność systemów kontroli jakości

Zakres kontroli wewnętrznego SKJ obejmuje projekt, wdrożenie i skuteczność działania. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 48% (2013: 39%) podmiotów (tab. 3).

Tabela 3 Wyniki kontroli efektywności SKJ w latach 2013-2014

Rok kontroli	liczba nieprawidłowości	% kontroli w danym roku
2014	24	48%
2013	33	39%

Dla 31 podmiotów kontrola w roku 2014 była kolejną kontrolą planową, w tej liczbie w 9 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie SKJ. Nieprawidłowości powtórzyły się w przypadku 5 podmiotów. Ponadto w 9 przypadkach nieprawidłowości w zakresie SKJ stwierdzono po raz pierwszy.

Jakość dokumentacji rewizyjnej

W przypadku 16 podmiotów (64 dokumentacje rewizyjne) nie stwierdzono nieprawidłowości. Poniżej zaprezentowano uszeregowanie najczęściej powtarzających się nieprawidłowości.

Tabela 4 Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w dokumentacji badań sprawozdań finansowych

zakres dokumentacji rewizyjnej	liczba nieprawidłowości	% nieprawidłowości	% dokumentacji	liczba podmiotów	% podmiotów
Udokumentowanie badania stwierdzeń (pkt 13 KSRF 1)	60	12%	32%	26	52%
Badanie sprawozdania z działalności jednostki	59	12%	32%	27	54%
Prawidłowość planowania	53	11%	28%	19	38%

zakres dokumentacji rewizyjnej	liczba nieprawidłowości	% nieprawidłowości	% dokumentacji	liczba podmiotów	% podmiotów
Uwzględnianie ryzyka oraz istotności	32	6%	17%	15	30%
Badanie zobowiązań warunkowych i roszczeń	26	5%	14%	13	26%
Kompletność raportu	25	5%	13%	13	26%
Prawidłowość oświadczenia kierownika jednostki	20	4%	11%	8	16%
Kompletność opinii	19	4%	10%	13	26%
Prawidłowość sprawozdania finansowego	16	3%	9%	11	22%
Badanie transakcji ze stronami powiązanymi	16	3%	9%	9	18%
Badanie danych szacunkowych	15	3%	8%	9	18%
Badanie zdarzeń po dniu bilansowym	14	3%	7%	9	18%
Nadużycia, błędy i naruszenia prawa	13	3%	7%	7	14%

Liczba stwierdzonych nieprawidłowości wyniosła ogółem 495 (2013: 1.706).

Przegląd jakości zlecenia (w ramach podsystemu - realizacja zleceń) może upewniać czy system kontroli jakości został właściwie opracowany, wdrożony i skutecznie funkcjonuje. Ze względu na wagę przedmiotowej kwestii wyniki analizy w tym zakresie zostały wyodrębnione w tabeli 5. Zamieszczone wyniki wskazują, iż w około 18% (w 25% w roku 2013) dokumentacji stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Tabela 5 Liczba i częstotliwość nieprawidłowości w odniesieniu do SKJ w poszczególnych dokumentacjach rewizyjnych w zakresie procedury przeglądu jakości zleceń

zakres dokumentacji rewizyjnej	liczba nieprawidłowości	% nieprawidłowości	% dokumentacji	Liczba podmiotów	% podmiotów
Przegląd jakości zlecenia	33	7%	18%	13	26%

Z powyższego zestawienia wynika, że najczęściej stwierdzane problemy związane są z zebraniem odpowiednich i wystarczających dowodów potwierdzających stwierdzenia wynikające z pkt 13 KS RF nr 1 - 32% dokumentacji rewizyjnych (2013: 64%). Nieprawidłowości stwierdzono również w zakresie planowania - 28% dokumentacji

rewizyjnych (2013: 62%) oraz udokumentowania badania w zakresie uwzględniania ryzyka i stosowania poziomu istotności - 17% dokumentacji (2013: 45%).

Analiza przyczyn i wnioski

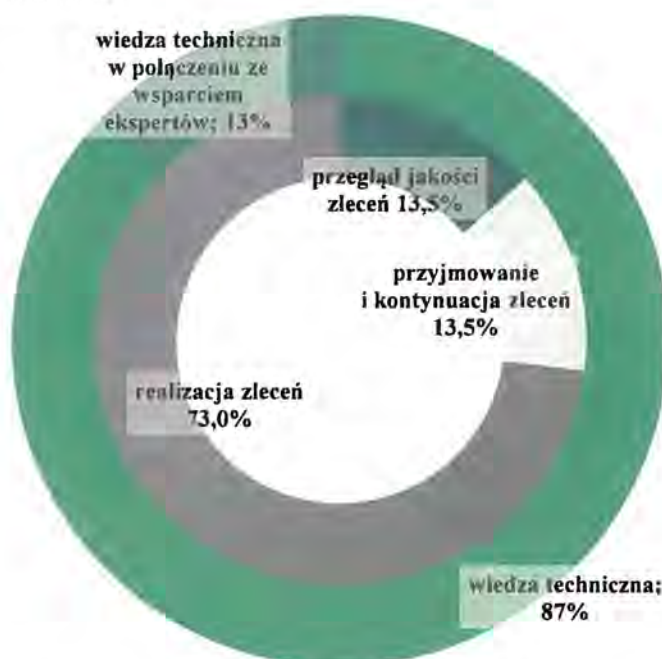
W procesowym podejściu do oceny działania systemu kontroli wewnętrznej niezwykle istotna jest identyfikacja przyczyn nieprawidłowości.

Przyczyny nieprawidłowości podzielono na dwa obszary:

1. Związane z wiedzą, doświadczeniem, etyką zawodową biegłego rewidenta, tj.:
 - a. Profesjonalizm postępowania lub zawodowy sceptycyzm,
 - b. Wiedza techniczna (w tym znajomość standardów) oraz znajomość biznesu,
 - c. Wsparcie techniczne – eksperci, rzeczoznawcy,
 - d. Inne indywidualne.
2. Związane z działaniem SKJ, tj.:
 - a. Przyjmowanie i kontynuacja zleceń,
 - b. Realizacja zleceń,
 - c. Przegląd jakości zleceń,
 - d. Inne systemowe.

Poniższy wykres prezentuje podsumowanie wyników analizy przyczyn nieprawidłowości.

Wykres 1 Przyczyny nieprawidłowości

W przypadku nieprawidłowości w zakresie udokumentowania stwierdzeń w badaniu sprawozdań jednostek sektora finansowego czy badania danych szacunkowych przyczyn nieprawidłowości może być więcej niż jedna. W pierwszym obszarze może to być niedostateczna wiedza techniczna w połączeniu z brakiem wsparcia ekspertów, w drugim obszarze mogą to być niewłaściwie przeprowadzone procesy: przyjmowania i kontynuacji zleceń, realizacji zleceń oraz przeglądu jakości zleceń.

Należy podkreślić, że pełna analiza przyczynowa może być dokonana tylko przez kierownictwo firmy audytorskiej, w oparciu nie tylko o wyniki kontroli zewnętrznej, ale przede wszystkim w ramach procesu monitoringu działania systemu kontroli jakości.

Zauważalny jest brak poprawy jakości wykonywania czynności rewizji finansowej świadczonych przez biegłych rewidentów i inne osoby zaangażowane w realizację zleceń.

Przyczyny powyższej sytuacji wymagają szerszej analizy, również przyczyn systemowych poza kontrolą podmiotów.

„Tradycyjne” podejście do badania

Jedną z przyczyn jest utrzymywanie się „tradycyjnego” podejścia do badania. Główne charakterystyki tego podejścia można zdefiniować następująco:

- brak systemowego podejścia do badania, adekwatnego planowania, oderwanie planu od realizacji badania,
- brak szczegółowych procedur badania zgodności i/lub wiarygodności, zastępowanie procedur listami kontrolnymi,
- braki w dokumentowaniu badania,
- nieudokumentowane zaufanie i akceptowanie danych generowanych przez systemy informatyczne klientów.

Podejście „tradycyjne” nie uwzględnia dostatecznie potrzeby rozpoznania środowiska działania i specyfiki badania jednostki, złożoności działania, potrzeby zaangażowania do realizacji zlecenia ekspertów np. wyceny według wartości godziwych wartości niematerialnych czy złożonych instrumentów finansowych (badania często wykonywane jedno-osobowo).

Kolejną przyczyną niskiej jakości usług rewizji finansowej jest brak stałej, ścisłej współpracy pomiędzy podmiotem a biegłymi rewidentami, którzy wykonują sporadycznie usługi dla podmiotu. Powyższe może mieć szczególny wymiar w przypadku, gdy podmiot świadczy incydentalnie usługi rewizyjne dla jednostek zaufania publicznego.

Negatywne aspekty podejścia „tradycyjnego” do badania są wzmacniane w warunkach, często nierealistycznie niskiego wynagrodzenia otrzymywanego przez podmioty.

Kontrola zagadnień formalno-prawnych

Nie stwierdzono nieprawidłowości w 30 podmiotach (2013: 12). W pozostałych kontrolach liczba stwierdzonych nieprawidłowości wyniosła łącznie 59 (2013: 230). Obszary najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości ujęto w tab. 6.

Tabela 6 Obszary nieprawidłowości w zakresie formalno-prawnym

zakres kontroli	liczba nieprawidłowości	% kontroli (próba – 50)
Kompletność i terminowość publikacji sprawozdania z przejrzystości	9	18%
Kompletność i zgodność danych wykazanych na liście podmiotów	7	14%
Kompletność i terminowość złożenia informacji do KRBR	5	10%
Zgodność działalności z ustawą	3	6%
Podpisywanie opinii i raportów z czynności rewizyjnych w imieniu podmiotu uprawnionego	3	6%

Wnioski do Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego i Krajowej Rady

W minionym roku nastąpiła zmiana polityki w zakresie terminu składania wniosków do KRzD, o czym szerzej w punkcie „wystąpienia pokontrolne i realizacja zaleceń”. Kryteria przyjęte dla formułowania wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego ujęto w załączniku E.

Ponadto za niewłaściwe opracowanie, wdrożenie i brak skuteczności SKJ w przeszłości formułowano wnioski wobec biegłych rewidentów, odpowiedzialnych za SKJ. W wyniku zmiany polityki KNA obecnie kierowane są wnioski do KRBR o nałożenie kary pieniężnej na podmiot.

Wnioski wobec kluczowych biegłych rewidentów

W wyniku kontroli wykonanych w 2014 roku, Komisja złożyła do KRzD wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec 13 kluczowych biegłych rewidentów. W 2015 roku, po zamknięciu ostatniej kontroli wykonanej w 2014 roku złożono kolejne trzy wnioski.

Ponadto w ciągu roku do KRzD skierowano 64 wnioski, w tym 28 na zalecenie KNA, z kontroli wykonanych w 2013 roku.

Nieprawidłowości dotyczące niewystarczającego i nieodpowiedniego udokumentowania badania stwierdzeń wymienionych w pkt. 13 KSRF nr 1. są główną podstawą wniosków do KRzD.

Kluczowi biegli rewidenci, wobec których po kontroli w 2014 roku, skierowano wniosek do KRzD kierowali 8 aplikacjami kandydatów na biegłych rewidentów.

Wnioski do KRBR

Do końca 2014 r. KNA nie zatwierdziła żadnego raportu z bieżących kontroli do KRBR, tym samym nie złożono żadnych wniosków o nałożenie na podmiot kary pieniężnej.¹ Zamiarem Komisji wyrażonym w postanowieniach o sposobie zakończenia kontroli jest złożenie sześciu wniosków.

W ślad za sukcesywnym zatwierdzaniem przez KNA raportów z kontroli z planu 2013 roku, do KRBR w roku 2014 skierowano 32 wnioski, w tym 31 na zalecenia KNA. Ponadto, również na zalecenie KNA, po zatwierdzeniu raportów z kontroli 2012 roku, skierowano jeden wniosek. Dla porównania w 2013 roku Komisja, w wykonaniu dyspozycji KNA, złożyła jeden wniosek o nałożenie kary na podmiot (2012: bez wniosków).

Informacje na temat pozostałych wniosków do KRBR zostały zamieszczone odpowiednio w punktach „kontrole pozaplanowe” oraz „wystąpienia pokontrolne i realizacja zaleceń”.

¹ Pierwszy wniosek do KRBR dotyczący kontroli

z 2014 roku został skierowany w 2015 roku, po zatwierdzeniu w lutym 2015 roku raportu z tej kontroli.

4. Kontrole w pozostałych podmiotach

Kontrole planowe

Plan kontroli, podobnie jak w latach poprzednich, zrealizowano zgodnie z założonym harmonogramem. W ciągu roku przeprowadzono kontrole planowe w 407 podmiotach. Szacowana liczba podmiotów podlegających kontroli w cyklu 6-letnim, według stanu na 1 stycznia 2010 r. wynosiła 1774². Liczba kontroli pozostałych do zamknięcia cyklu na koniec 2014 r. wynosiła 46, co stanowi 2,6% koszyka podmiotów podlegających kontroli.

Tabela 7 Podstawowe dane na temat kontroli przeprowadzanych w latach 2011-2014 w podmiotach niebadających JZP

Pozostałe podmioty	2014	2013	2012	2011	
				po 20 VII	do 20 VII
Przeprowadzone kontrole	407	340	249	178	105

Forma zakończenia kontroli:

- bez zaleceń - 125 kontroli,
- bez zaleceń wobec skreślenia z listy podmiotów uprawnionych – 16 kontroli,
- bez zaleceń wobec skreślenia podmiotu i wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego – 1 kontrola,
- wystąpienie z zaleceniami – 185 kontroli,
- wystąpienie z zaleceniem i wyznaczeniem do kontroli w roku 2015 – 2 kontrole,
- zalecenia i wyznaczenie do kontroli w roku 2016 – 44 kontrole,
- zalecenie i wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego – 4 kontrole,
- zalecenie, wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego oraz wyznaczenie do kontroli w roku 2016 - 3 kontrole,
- zalecenie i wniosek do KRBR – 10 kontroli,
- zalecenie, wniosek do KRBR oraz wyznaczenie do kontroli w roku 2016 – 1 kontrola,
- wystąpienie z zaleceniem, wniosek do KRBR oraz wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego – 3 kontrole,
- wniosek do KRBR – 8 kontroli,
- wniosek do KRBR z wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego – 1 kontrola,
- wystąpienie z zaleceniem, wnioskiem do KRBR, wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego oraz wyznaczeniem do kontroli w roku 2016 – 2 kontrole,
- wystąpienie z wyznaczeniem do kontroli w roku 2015 – 1 kontrola.

W trakcie procesu w sprawie sposobu zakończenia kontroli przez KKN pozostaje jedna kontrola.

² po odjęciu szacunkowej ilości podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w JZP

Ustalenia merytoryczne kontroli nie odbiegają od wyników kontroli przedstawionych w części 3. Wybrane dane statystyczne przedstawiono w załączniku B.

Podjęcie w oparciu o ocenę ryzyka

W trakcie realizacji planu kontroli upowszechniono podejście do wyboru dokumentacji rewizyjnych oparte na ocenie ryzyka. Szczególny nacisk Komisja przykładła do obligatoryjnego uwzględniania w kontroli dokumentacji badania sprawozdań finansowych spółek notowanych w alternatywnym systemie obrotu. Intencje Komisji współgrają z sygnałami otrzymywanymi od kierownictwa Giełdy Papierów Wartościowych. Z planu kontroli 2014 zrealizowano kontrole w 22 podmiotach badających sprawozdania finansowe 34 spółek rynku New Connect.

Kontrole pozaplanowe

W ciągu roku przeprowadzono 5 kontroli pozaplanowych.

W jednej kontroli, przeprowadzonej na zlecenie KNA w związku ze skargą

złożoną na podmiot, nie stwierdzono nieprawidłowości. W następstwie spotkania z przedstawicielami Giełdy Papierów Wartościowych Komisja zdecydowała o przeprowadzeniu dwóch kontroli. Jednak w jednym przypadku do kontroli nie doszło z winy podmiotu. KKN podjęła decyzję o zawiadomieniu KRBR, jednak wobec skreślenia podmiotu na jego wniosek, ostatecznie zrezygnowano ze złożenia zawiadomienia. Drugą kontrolę zakończono wystąpieniem z zaleceniami, wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego oraz zapowiedzią kontroli w roku 2015.

Z własnej inicjatywy Komisji przeprowadzono kontrole w dwóch podmiotach prowadzonych przez jednego biegłego rewidenta. Kontrole zakończono, w jednym przypadku listem bez zaleceń, w drugim listem z zaleceniami.

5. Dokonania roku 2014

Podstawowym celem KKN było stworzenie warunków zapewniających sprawną realizację rocznych planów kontroli, w tym szczególnie w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w JZP. Szczególny nacisk i wysiłki w roku 2014 nakierowane były na usprawnienie procesu kontroli oraz podniesienie jakości. Podjęte działania w tym zakresie to:

1. kontynuacja polityki informowania środowiska o wynikach kontroli i działalności KKN
2. opracowanie i wprowadzenie nowych procedur kontroli,
3. program szkoleniowy dla kontrolerów i wizytatorów
4. współpraca z Bankiem Światowym.

Spotkania ze środowiskiem

KKN jest otwarty na szerokie spotkania ze środowiskiem dla promowania jakości i przybliżania pracy KKN. Corocznie podejmowana jest inicjatywa zwrócenia się do regionalnych rad z ofertą spotkań z Komisją, reprezentowaną przez Przewodniczącą. Niezwykle ważnym elementem spotkań jest możliwość szerszej dyskusji przyczyn obecnego stanu rzeczy i możliwych działań w zakresie wewnętrznych systemów kontroli jakości w firmach audytorskich jak też szerzej systemu zapewnienia jakości na poziomie całej profesji, zgodnie z oczekiwaniami wszystkich interesariuszy sprawozdawczości finansowej.

W ciągu roku 2014 w odpowiedzi na zaproszenie ze strony Regionalnych Oddziałów miało miejsce 9 spotkań (2013 – 7). Łącznie przez okres kadencji do 31 grudnia 2014 r. miało miejsce 17 spotkań w 14 regionalnych oddziałach.

Zmiana procedur kontroli

Za zasadniczą zmianę, wprowadzoną w 2014 roku należy uznać opracowanie i wprowadzenie do stosowania nowych procedur kontroli. Wraz ze zmienionym wzorem protokołu kontroli planowych, stanowią istotną zmianę jakościową w prowadzeniu i dokumentowaniu wyników kontroli.

Główne charakterystyki procedur to:

- procesowe i całościowe podejście do badania (perspektywa MSRF istotnie wpływająca na jakość wykonywanych kontroli),
- koncentracja na kwestiach kluczowych dla oceny prawidłowości badania i wydanej opinii,
- całościowe podejście do kontroli systemu kontroli jakości.

Procedury zastosowano niezwłocznie dla kontroli planowych w podmiotach wykonujących czynności rewizyjne w JZP, dla kontroli w pozostałych podmiotach znajdą zastosowanie od dnia 1 stycznia 2015 r. W obu obszarach po raz pierwszy w 2015 r. znajdzie zastosowanie również zmieniony, uproszczony wzór protokołu kontroli planowych.

Komisja zdecydowała jednocześnie, zmieniając dotychczasową praktykę, o publicznym udostępnieniu procedur poprzez umieszczenie na stronie Izby pod adresem:

http://www.kibr.webserver.pl/doc/kknpostanowienie_KKN_3502014_procedury_kontroli.pdf

W przekonaniu Komisji udostępnienie procedur pozwoli kluczowym biegłym rewidentom oraz podmiotom nie tylko lepiej przygotować się, ale również wpłyną na efektywność procesu kontroli. Procedury mogą być również pomocne w bieżącej pracy biegłego rewidenta, służąc np. za listę kontrolną w planowaniu czy przebiegu badania. Należy jednak zaznaczyć, że procedury nie stanowią i nie mogą stanowić zamkniętego katalogu zagadnień, które mogą być objęte kontrolą.

Intencją Komisji są okresowe przeglądy procedur i stosowne modyfikacje oraz uzupełnienia dla zaawansowanych zagadnień np. badania instrumentów finansowych, konsolidacji czy specyfiki jednostek sektora finansowego.

Szkolenia i sytuacja kadrowa

W ramach szkoleń wewnętrznych zostało zorganizowane spotkanie KKN i kontrolerów z ekspertem, na którym omawiane były wskazówki do przeglądu dokumentacji badania sprawozdań finansowych instytucji kredytowych. Ponadto w ramach szkoleń wewnętrznych zorganizowano szkolenie z zakresu ogólnych kontroli IT a także programów rozwoju osobistego.

W 2014 roku Komisja zorganizowała dwie konferencje szkoleniowe dla wizytatorów i kontrolerów. Pierwsza konferencja odbywająca się w dniach 12 – 14 maja 2014 r. dotyczyła procedur wykonywania kontroli, konsolidacji – wybranych zagadnień rachunkowości i rewizji, badań zgodności, kontynuacji działalności w procedurach badania. Druga konferencja odbywająca się w dniach 24 – 26 listopada 2014 r. w zasadzie w całości poświęcona była procedurom wykonywania kontroli. Sprawozdania z tych konferencji publikowane są w dodatku „Audytory” do miesięcznika „Rachunkowość”³.

Na początku 2014 roku zespół, zatrudnionych w KIBR na podstawie umowy o pracę, kontrolerów przeprowadzających kontrole w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w JZP, składał się z 11 osób. W pierwszym kwartale 2014 roku zespół kontrolerów zmniejszył się o 2 osoby, trzecia osoba od połowy lutego do końca roku przebywała na zwolnieniu lekarskim. KKN nie miała wpływu na te zmiany kadrowe.

Od września zatrudniony został 1 nowy kontroler.

Na koniec roku zespół liczył 10 osób, w tym jedną osobę zatrudnioną na 3/5 etatu.

Pomimo trudności kadrowych, dzięki zaangażowaniu i wysiłkowi całego zespołu kontrolerów i pracowników biura KIBR kontrole w siedzibach podmiotów zostały zrealizowane zgodnie z planem kontroli.

Tabela 8 Podstawowe dane na temat kontroli planowych w latach 2011-2014 w podmiotach badanych JZP

	2014	2013	2012	2011	
				Po 20 VII	Do 20 VII
Liczba kontrolerów na koniec roku*	9	10	10	5	3

*nie uwzględnia kierownika kontrolerów, który nie uczestniczy w kontroli w podmiocie

Powyższe dane o liczbie kontrolerów nie uwzględniają nieprzerwanej absencji chorobowej powyżej 30 dni kalendarzowych (w 2014 roku 3 osoby nie świadczyły pracy łącznie przez 415 dni).

³ Sprawozdania z konferencji zorganizowanych przez KKN w 2014 roku zostały opublikowane w dodatku „Audytory” do miesięcznika „Rachunkowość” nr 8/2014 oraz nr 2/2015.

Zespół wizytatorów, osób przeprowadzających kontrole w pozostałych podmiotach na podstawie umów zlecenia składał się z 80 osób.

Należy podkreślić stabilność zespołów, która jest kluczowym czynnikiem dla zapewnienia sprawnej realizacji zadań planowych.

Współpraca z Bankiem Światowym

W odpowiedzi na inicjatywę Banku Światowego dotyczącą modernizacji systemu nadzoru podjęto szereg roboczych spotkań z konsultantami Banku dla dyskusji działań najbardziej efektywnych w świetle potrzeb i doświadczeń Komisji. W efekcie powyższych prac w maju 2014 r. powstał Plan Działania przyjęty przez Bank i KKN.

Plan dotyczy rozwoju i form wsparcia przez Bank następujących zadań:

1. Opracowanie nowych zasad i procedur kontroli jakości czynności rewizji finansowej we współpracy z renomowaną instytucją przeprowadzającą takie kontrole, wybraną z pomocą Banku Światowego (podręcznik i metodologie uwzględniające MSRF).
2. Zakup i wdrożenie komputerowego systemu planowania, przeprowadzania oraz raportowania kontroli i wizytacji
3. Zapewnienie udziału zarządzających systemem nadzoru oraz kontrolerów w szkoleniach z zakresu kontroli czynności rewizji finansowej organizowanych przez renomowane instytucje dla swoich pracowników.

W opinii Komisji realizacja powyższego planu pozwoli na znaczące przyspieszenie rozwoju oraz osiągania wysokiej jakości nadzoru.

W drugiej połowie roku, w uzgodnieniu z KNA, miał miejsce przegląd procedur działania KKN przez ekspertów Banku. Wyniki przeglądu zostały ujęte w sprawozdaniu dla Banku. Komisja nie miała dotychczas możliwości zapoznania się z treścią sprawozdania i przedstawienia ewentualnych komentarzy do ustaleń /wniosków przeglądu. Komisja wyraża nadzieję, że wyniki przeglądu będą cenną pomocą w dyskusji nad rozwojem modelu nadzoru samorządowego i jego optymalizacją.

Działalność Komisji

Miniony rok był kolejnym rokiem intensywnej pracy Komisji, kontrolerów, wizytatorów i zespołu prowadzącego obsługę administracyjną.

Aktywność Komisji obejmowała, poza 21 protokołowanymi posiedzeniami, spotkania z przedstawicielami nadzoru, Banku Światowego, KNF, GPW oraz, w charakterze gości lub prelegentów, w posiedzeniach Krajowej Rady.

6. Planowane działania na 2015 rok

Wobec upływu w bieżącym roku kadencji organów Izby, zamierzone działania Komisji zamykają datą Walnego Zgromadzenia Delegatów i nakierowane są przede wszystkim na sprawną sukcesję.

Cele Komisji do końca kadencji obejmują:

1. Realizację planów kontroli zgodnie z przyjętymi harmonogramami
2. Kontynuację przyjętych programów szkoleniowych
3. Przegląd procedur pod kątem ewentualnych modyfikacji i uzupełnień
4. Spotkanie z kierownictwem Giełdy Papierów Wartościowych
5. Przedstawienie Krajowej Radzie oraz KNA podsumowania i wniosków z kadencji

Załączniki

A) Charakterystyka procesu kontroli – rola KKN w procesie kontroli JZP

Nie sposób ocenić wysiłków Komisji dla realizacji planów kontroli bez znajomości wszystkich uwarunkowań i ograniczeń w trybie wykonywania kontroli.

Proces kontroli został określony w ustawie oraz rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (Dz. U. Nr 16, poz. 83).

KKN przeprowadza kontrole planowe według, zatwierdzonego przez KNA dla podmiotów wykonujących czynności w JZP na dany rok, planu kontroli.

W ciągu 30 dni od daty zakończenia kontroli w siedzibie podmiotu sporządzany jest protokół kontroli. W praktyce protokół wysyłany jest do podmiotu niezwłocznie po zakończeniu kontroli.

Proces kontroli przez KKN wieńczy stosowne postanowienie o sposobie jej zakończenia (bez zaleceń, z zaleceniami oraz ewentualnymi wnioskami do KRZD lub KRBR).

Po zakończeniu kontroli KKN wysyła do KNA raport z kontroli, który w przypadku kontroli planowej, podlega zatwierdzeniu przez KNA.

Ostateczne zakończenie procesu kontroli następuje po zatwierdzeniu przez KNA raportu z kontroli.

KNA może zalecać KKN wprowadzanie zmian do treści raportu z kontroli oraz dokumentów kończących kontrolę. Na wniosek KNA w kontrolach mogą uczestniczyć, jako obserwatorzy z prawem dostępu do wszelkich dokumentów, pracownicy komórki organizacyjnej urzędu obsługującego Ministra Finansów odpowiedzialnej za rachunkowość i rewizję finansową. W dotychczasowej praktyce kontroli KNA nie korzystała z tego uprawnienia.

Po zamknięciu przez KKN kontroli, zgodnie z decyzją o sposobie jej zakończenia, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości do podmiotu wysyłane jest wystąpienie pokontrolne, do KRZD wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, zaś złożenie wniosku do KRBR oczekuje do momentu zatwierdzenia raportu z kontroli.

B) Statystyka kontroli JZP

Tabela 9 Podstawowe dane na temat kontroli planowych w latach 2011-2014 w podmiotach badających JZP

JZP	2014	2013	2012	2011	
				Po 20 VII	Do 20 VII
Przeprowadzone kontrole	50	84	71	10	8
Kontrolowane dokumentacje	187	274	260	49	56

Kontrolą objęto łącznie 187 dokumentacji rewizyjnych sporządzonych przez 149 biegłych rewidentów (w 2013 roku odpowiednio 274 i 210).

Tabela 10 Dokumentacje rewizyjne objęte kontrolą w latach 2010-2014, wg rodzaju jednostek

Wyszczególnienie	Liczba dokumentacji				
	2014	2013	2012	2011	2010
JZP, w tym:	142	152	154	38	26
Banki	35	47	26	4	-
w tym banki spółdzielcze	26	41	26	4	-
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	26	11	6	9	-
Fundusze Inwestycyjne	3	7	6	-	1
Domy Maklerskie	1	3	3	-	-
Zakłady ubezpieczeń	4	9	0	-	-
OFE, PTE	0	0	2	-	-
spółki publiczne	73	75	111	25	25
pozostałe jednostki	45	122	106	67	34
Razem	187	274	260	105	60

Znaczący udział innych jednostek niż JZP w ogólnej liczbie kontrolowanych dokumentacji rewizyjnych wynika ze świadczenia przez część podmiotów czynności rewizji finansowej na rzecz wyłącznie jednej JZP oraz przyjęcia założenia, że w miarę możliwości próbą obejmowane są czynności rewizji finansowej wykonane w ciągu ostatnich dwóch lat.

Tabela 11 Podstawowe dane na temat kontroli przeprowadzonych w latach 2011-2014 w podmiotach niebadających JZP

Pozostałe podmioty	2014	2013	2012	2011	
				po 20 VII	do 20 VII
Planowane kontrole	454	404	285	310	
Kontrole niewykonane w tym:	45	64	36	27	
– skreślenie podmiotu	29	32	13	17	
– przełożone przez KKN	7	17	5	8	
– odmowa przyjęcia	4	4	4	-	
– inne	7	11	14	2	
Przeprowadzone kontrole	407	340	249	178	105
Liczba wizytatorów	80	74	74	74	64

KKN przyjęła następujące kryteria wyboru do kontroli pozostałych podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych:

- podmioty z planu kontroli w roku 2013 przełożone decyzją KKN na rok 2014,
- podmioty z planu kontroli w roku 2013 zakończone zapowiedzią ponownej kontroli,
- podmioty, w których ostatnia kontrola była przeprowadzona w roku 2009,
- wpisane na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych do 31 grudnia 2009 r.,
- wpisane na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w roku 2010 i 2011, z największą ilością badań,
- podmioty, które były kontrolowane w latach 2011 i 2012 jako podmioty badające JZP,
- podmioty z innych względów ujęte w planie kontroli.

Łącznie w planie kontroli ujęto 454 podmioty, a ostatecznie skontrolowano 407 podmiotów.

Nie przeprowadzono kontroli w 47 podmiotach wobec:

- skreślenia z listy podmiotów uprawnionych – 29,
- przełożenia kontroli na rok 2015 (np. choroba biegłego rewidenta) – 7,
- informacji o wykonywaniu czynności rewizji w JZP – 4,
- przyczyny systemowe w efekcie zdarzeń losowych – 3,
- niedopuszczenia do przeprowadzenia kontroli – 4 (w tych przypadkach Komisja skierowała zawiadomienie do KRBR o niepoddaniu się kontroli oraz w jednym przypadku wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego).

C) Zakres przedmiotowy kontroli

Zakres kontroli przeprowadzanych zgodnie z Ustawą obejmuje:

Przestrzeganie przepisów i procedur związanych z wykonywaniem czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów oraz działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, w tym:

- a) SKJ w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych,
- b) zgodności działalności podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych z przepisami prawa,
- c) dokumentacji rewizyjnej z wykonanych czynności rewizji finansowej, w tym zgodności z obowiązującymi standardami rewizji finansowej i wymaganiami dotyczącymi niezależności,
- d) ilości i jakości wykorzystywanych zasobów kadrowych,
- e) naliczonego wynagrodzenia za czynności rewizji finansowej.

Podczas kontroli weryfikowane są zagadnienia formalno – prawne dotyczące działalności podmiotu, SKJ w aspekcie zaprojektowania, wdrożenia i skutecznego funkcjonowania, jak również próba dokumentacji z wykonanych czynności rewizji finansowej. Próba dokumentacji rewizyjnej jest określana zgodnie z postanowieniem KKN w sprawie wyboru ilości dokumentacji rewizyjnej do weryfikacji podczas kontroli podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

D) Kryteria doboru dokumentacji do kontroli

Przy wyborze dokumentacji do próby uwzględnia się czy:

- dotyczy badania sprawozdania finansowego JZP,
- została przygotowana przez kluczowego biegłego rewidenta, który wykonuje znaczącą liczbę czynności rewizji finansowej w imieniu kontrolowanego Podmiotu z jednoczesnym uwzględnieniem tego aby poddać kontroli jak największą liczbę biegłych rewidentów,
- kluczowy biegły rewident powiązany jest z Podmiotem umową o pracę czy też umową cywilno-prawną, tak by uzyskać potwierdzenie stosowania standardów wewnętrznej kontroli jakości zleceń realizowanych przez pracowników i pozostałych biegłych rewidentów.

Wybór dokumentacji rewizyjnej uwzględnia także wyniki oceny ryzyka jak np. to czy klient jest klientem, którego akcje notowane są na rynku New Connect.

W przypadku podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w JZP głównym kryterium przy wyborze jest to, czy określona czynność rewizji finansowej została wykonana na rzecz jednostki zainteresowania publicznego. Powyższe kryterium jest wiodące z uwagi na fakt, że ryzyko wydania niewłaściwej opinii i/lub raportu w przypadku wykonywania czynności rewizji finansowej na rzecz JZP może być brzemienne w skutki dla szerokiego grona interesariuszy. Kryterium zostało ograniczone do czynności rewizji finansowej wykonanych w okresie ostatnich dwóch lat. Po spełnieniu ww. kryterium przy wyborze do kontroli dokumentacji rewizyjnych w miarę możliwości kontrolą obejmuje się jak największą liczbę biegłych rewidentów, uwzględniając charakter współpracy

kluczowego biegłego rewidenta z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, tak by uzyskać potwierdzenie stosowania standardów kontroli jakości zleceń realizowanych przez pracowników i podwykonawców. Biorąc pod uwagę nadrzędność ww. kwestii kolejnym kryterium przy wyborze pozostałych dokumentacji jest ocena ryzyka jak np. to czy klient jest klientem, którego akcje notowane są na rynku New Connect.

Liczebność próby wynosi od 1 do 6 dokumentacji rewizyjnych, a w przypadku szczególnego ryzyka może zostać podjęta decyzja o zwiększeniu ilości próbek. Średnio zakłada się 2 dni na kontrolę jednej dokumentacji.

E) Kryteria wnioskowania do KRzD

Każda kontrola i propozycja wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego jest rozpatrywana przez KKN indywidualnie.

KKN składa wniosek do KRzD o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko biegłemu rewidentowi w przypadku poważnego, niebudzącego wątpliwości naruszenia standardów zawodowych lub obowiązujących przepisów.

Poważne naruszenia standardów zawodowych lub obowiązujących przepisów to w szczególności:

- wykonywanie czynności rewizji finansowej bez zachowania bezstronności i niezależności przez kluczowego biegłego rewidenta i/lub podmiot uprawniony (lub w przypadku wystąpienia zagrożeń bez udokumentowania tych zagrożeń oraz działań podjętych w celu ograniczenia zagrożeń),
- brak opracowania lub nieskuteczne funkcjonowanie SKJ,
- brak udokumentowania badania stwierdzeń wymienionych w pkt. 13 KSRF nr 1.

F) Status zatwierdzenia raportów z kontroli przez KNA

Status zatwierdzenia raportów na dzień 31 grudnia 2014 r. przedstawiono poniżej.

Tabela 12 Status raportów na dzień 31 grudnia 2014 r.

Status raportów	raporty dla kontroli wykonanych w 2014 roku	raporty dla kontroli wykonanych w 2013 roku
zatwierdzone bez wnoszenia zmian	-	25
zatwierdzone po wprowadzeniu zmian	-	46
odmowa zatwierdzenia raportu	-	6
w procesie zatwierdzania	47	7
Razem	47	84

W odniesieniu do 3 kontroli proces kontrolny został zakończony w styczniu i lutym 2015 roku, a raporty niezwłocznie przekazane do KNA.

Zmiany w raportach, wymagane dla zatwierdzenia raportu dotyczyły głównie uwzględnienia zalecenia KNA złożenia lub modyfikacji wniosków do KRzD (7), wniosków do KR (18) lub wniosków do obu organów (13). Pozostałe zmiany w raportach dotyczyły np. uzupełnienia o kontrolę realizacji zaleceń, o nieprawidłowość w oświadczeniu kierownika jednostki, uzupełnienie o informację dot. kontroli wizytatorów w sierpniu 2013 r.

Do dnia 28.02.2015 r. KNA zatwierdziło 3 raporty z kontroli przeprowadzonych w 2014 roku. W odniesieniu do pozostałych raportów dotyczących kontroli wykonanych w roku 2014 do dnia przyjęcia niniejszego sprawozdania KKN nie otrzymała informacji o sposobie ich zatwierdzenia.

Przyczyny niezatwierdzenia raportów z kontroli

Przyczynami niezatwierdzenia sześciu raportów z kontroli były:

1. „niewprowadzenie przez KKN zmian do treści raportu z kontroli oraz wystąpienia pokontrolnego żądanych przez KNA w zakresie nieprawidłowości w datowaniu opinii z badania, efektywności przeglądu jakości zlecenia oraz treści oświadczenia o niezależności weryfikatora przy badaniu sprawozdania finansowego (...)”,
2. Niewłaściwego zakończenia procesu kontrolnego przez KKN,
3. Brak „uzasadnienia w wyjaśnieniach KKN odnośnie do ustaleń kontrolnych w zakresie prawidłowości obniżenia poziomu ryzyka kontroli w dokumentacji rewizyjnej będącej przedmiotem kontroli oraz uwzględnienia w strategii badania i procedurach badania specyfiki systemu informatycznego stosowanego przez badaną jednostkę”,
4. „niewprowadzenie zmian do treści raportu i wystąpienia pokontrolnego w zakresie niewykonania procedur określonych w pkt 41 KSRF nr 1 w dwóch dokumentacjach rewizyjnych dotyczących jednostek nadanych po raz pierwszy przez ten podmiot”,
5. „niewprowadzenia przez KKN zmian do treści raportu oraz wystąpienia pokontrolnego w zakresie niepodpisania przez weryfikatora protokołu kontroli jakości zlecenia oraz niezłożenia przez niego oświadczenia o niezależności i bezstronności”,

- fakt, „iż kontrola planowa nie wskazała na niezgodność treści kontrolowanych sprawozdań z usługi poświadczającej (oświadczeń o zgodności metod i zasad wyceny aktywów funduszu, opisanych w prospekcie informacyjnym, z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych, a także o zgodności i kompletności tych zasad z przyjętą przez fundusz polityką inwestycyjną) z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej pomimo poddania ich ocenie w tym zakresie”.

Średni czas oczekiwania na zatwierdzenie raportów z roku 2013 i 2014

Do dnia 11.03.2015 r. do Komisji nie wpłynęły informacje o zatwierdzeniu 7 raportów z kontroli przeprowadzonych w 2013 roku oraz 47 z kontroli przeprowadzonych w 2014 r.

Średni czas oczekiwania na informacje w sprawie raportów z kontroli planowych wynosił 209 dni dla raportów dotyczących kontroli zrealizowanych w roku 2013.

G) Spis tabel i wykresów

Tabela 1 Kontrole planowe w latach 2011-2014 w podmiotach badających JZP	4
Tabela 2 Liczba zastrzeżeń wniesionych przez podmioty w roku 2014 i 2013 w stosunku do liczby kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości oraz liczba zastrzeżeń uznanych w całości lub w części przez KKN.....	5
Tabela 3 Wyniki kontroli efektywności SKJ w latach 2013-2014.....	6
Tabela 4 Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w dokumentacji badań sprawozdań finansowych	6
Tabela 5 Liczba i częstotliwość nieprawidłowości w odniesieniu do SKJ w poszczególnych dokumentacjach rewizyjnych w zakresie procedury przeglądu jakości zleceń	7
Tabela 6 Obszary nieprawidłowości w zakresie formalno-prawnym	10
Tabela 7 Podstawowe dane na temat kontroli przeprowadzonych w latach 2011-2014 w podmiotach niebadających JZP	12
Tabela 8 Podstawowe dane na temat kontroli planowych w latach 2011-2014 w podmiotach badających JZP	15
Tabela 9 Podstawowe dane na temat kontroli planowych w latach 2011-2014 w podmiotach badających JZP.....	19
Tabela 10 Dokumentacje rewizyjne, objęte kontrolą w latach 2010-2014, wg rodzaju jednostek.....	19
Tabela 11 Podstawowe dane na temat kontroli przeprowadzonych w latach 2011-2014 w podmiotach niebadających JZP	20
Tabela 12 Status raportów na dzień 31 grudnia 2014 r.....	23

Spis wykresów

Wykres 1 Przyczyny nieprawidłowości.....	8
--	---

H) Słownik stosowanych skrótów

GPW – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie,

JZP – jednostki zainteresowania publicznego,

KIBR – Krajowa Izba Biegłych Rewidentów,

KNA – Komisja Nadzoru Audytowego,

KKN – Krajowa Komisja Nadzoru,

KRBR – Krajowa Rada Biegłych Rewidentów,

KRzD – Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny,

SKJ – system kontroli jakości,

ustawa – ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach, samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym